

Peter Hook

unknown

pleasures

pohled

do

nitra

Joy Division

PETER HOOK

neznámá

potěšení

pohled
do nitra

Joy
Division

Peter Hook

UNKNOWN PLEASURES: Inside Joy Division

copyright © Peter Hook, 2012

translation © Milan Janeček, 2019

ISBN 978-80-7511-499-0

S láskou věnováno mé matce Irene a její sestře Jean

Obsah

ÚVOD	10
PROLOG	11

Vhled

Tohle jsme měli celých sedmnáct dní: kuře a hranolky	16
Kluka ze Salfordu dostaneš, ale Salford z kluka nikdy	22
Barney vždycky jedl u sebe nebo ve vaně	28
Do hajzlu, to je Steve Harley	33
Časová osa jedna:	36

Nepořádek

Normální kapela, normální večer, pár lidí	42
Tohle je baskytara?	46
Prostě jen týpek s Hate na saku	50
Byl jedním z nás	54
Nic vzdálenějšího než bitka mokkými ručníky	57
Ti zmrdi se nám smáli do očí	63
Dobřej kšeft, i když jsem dostal kelímek do zubů	69
I ty nejhorší byly dost dobrý	73
Řekl jsem přesně, kam si je může strčit	78
Časová osa dvě:	85

Přenos

Bylo to jako The X Factor pro punkery	94
Musíme se zbavit tohohle náckovskýho obalu	99
Největší sprška flusanců v životě	114
Časová osa tři:	118

Láska nás rozdělí

Peter zase spadl ze židle	128
Kurva, Martin má v kufru hromadu kradených autorádií	131
Zní to jako posraná helikoptéra	137
Hledal tu jiskru	140
Ne že bych něco změnil	148
Přestaň si kurva stěžovat, Hooky	154
Jen jsem se šel vychcat	156
Nevěřte ničemu, co říkám	159
Přineste další	164
Ukázalo se, že je to koňský maso	169
Ten hajzl je posedlej ďáblem	174
UNKNOWN PLEASURES	181
Časová osa čtyři:	188

Obřad

Pravá slepičí máma	212
Pokračovali jsme dál	216
Myslel si, že jsme čuráci – a měl úplnou pravdu	219
Jeho máma z něho dostala krev tím, že ho vyprala ve slany vodě	227
Strašně jsme se těšili do Ameriky	234
Nikdy jsem neřekl sbohem	237
Epilog	241
CLOSER	242
Časová osa pět:	247
Poděkování:	261

Tahle kniha je pravda, celá pravda a nic než pravda...
tak, jak si ji pamatují!

Peter Hook, 2012.

ÚVOD

Život je zvláštní. Když píšu, normálně si k tomu nezvu nikoho dalšího. Každý si tutéž situaci pamatuje úplně jinak. Rozpory vás pak jen zmatou a všechno zkazí, začnete pochybovat o sobě i o tom, co se stalo. Dokázal jsem si to tím, že jsem nechal jednoho dobrýho kamaráda přečíst, co jsem napsal. Zareagoval dokonalou hláškou: „A jaký to má vlastně smysl!“

Odpovědi mi prosím posílejte poštou.

Hooky

První kšeft s Joy Division končí rvačkou. Typický.

Vlastně to nebyl náš první kšeft. Předtím jsme se jmenovali Warsaw, ale z důvodů, které vysvětlím později, jsme pod názvem Warsaw nemohli pokračovat, a museli jsme si vymyslet nový jméno. Jedno z navrhovaných jmen bylo třeba Boys in Bondage a málem jsme se jmenovali Slaves of Venus, což jenom ukazuje, jak jsme byli zoufalí.

Byl to Ian, kdo navrhl Joy Division. Našel to v knížce, kterou právě četl – *Dům panenek* od autora Ka-tzetnik 135633. Pak nám ji všem půjčil k přečtení. Joy Divisions, neboli Divize radosti, byly v té knize skupiny židovských žen, který drželi v koncentračních táborech pro sexuální potěšení nacistických vojáků. Utlačovaní, nikoli utlačovatelé. Takovým punkovým způsobem, ve stylu No Future, to bylo přesně to, co jsme tím jménem chtěli říct. Trochu jako Slaves of Venus, ale ne tak pitomý.

Tak bylo rozhodnuto: jsme Joy Division. To jsme vůbec netušili, do čeho jsme se to pustili, neboť nám lidi celou řadu let pokládali tutéž otázku: „Vy jste fašisti?“

„Ne, nejsme žádný zasraný fašisti. Jsme ze Salfordu.“

Každopádně jsme měli koncert v Pips Discotheque (dříve Nice 'N' Easy) na Fennel Street v Manchesteru. Byl to náš první oficiální koncert coby Joy Division, i když byl inzerován ještě pod jménem Warsaw (změna jména přišla během Vánoc) a my byli s příchodem večera pěkně nažhavení – zvláště já, protože jsem byl ten den venku a koupil jsem si úplně novou kytaru.

Z té starý jsem byl od natáčení našeho EP *An Ideal for Living* dost paranoidní. Barney mi tvrdil, že je rozladěná mezi F a G. Nevěděl jsem, co to znamená, ale znělo to vážně. Tak jsem si našetřil na novou, což byla Hondo II, kopie Rickenbacker Stereo (ukecal jsem prodavače z 99 liber na 95), a ten den měla svůj debut. Ale nejen to, pozval jsem na náš koncert spoustu kamarádů – Salfordskou partu, jak jsme jim říkali: Alexe Parkera s bratrem Ianem, Twinnyho a všechny z Flemish Weaver, což bylo předměstí Salfordu a moje rodiště.

Před začátkem koncertu poslouchal Ian Curtis *Trans-Europe Express* od Kraftwerk, který lezlo ze zvukový aparatury. Tuhle desku miloval. Musel ji vnutit DJovi, aby ji pustil jako naše intro. Nejsm si jistý, zda se chtěl na pódiu dostat z tanečního parketu, nebo co vlastně zamýšlel. Ale byl na parketu

a kopal do rozbitých sklenic, zatímco hrálo *Trans-Europe Express*. Napůl kopal do těch sklenic a napůl zároveň tančil.

Už jsme věděli, že je Ian cílevědomý, a poslední dobou jsme taky zjistili, jak umí být občas náladový. Dalo by se říct, že právě procházel fází vzpurnosti. Byla to samozřejmě taková frontmanská póza, ale částečně za tím byla i jeho fascinace Iggy Popem, a v neposlední řadě i frustrace – frustrace, že jsme se nemohli nikam dostat, že ostatní manchesterský kapely na tom byly líp než my, že měly víc koncertů než my. The Drones vydali desku. The Fall, The Pank a Slaughter & the Dogs měli venku singly a jejich nahrávky neměly tak zahuhlaný a mizerný zvuk jako ty naše. A k dovršení všeho jsme byli v klubu, měli jsme odehrát první koncert jako Joy Division, a přitom dorazilo jen asi třicet lidí, dvacet z nich byli moji kámoši.

Všechno to doléhalo i na nás ostatní – na mě, Steva a Bernarda, ale Ian s tím měl větší problém než my. Pravděpodobně proto, že zatímco my ostatní jsme bydleli u rodičů, on byl ženatý. Kapela tak pro něho nejspíš byla víc součástí reálného života, něco, co nějakým způsobem musel rozpochybovat.

Ale možná jen melu úplně hovna. Možná, že Ian kopal do těch sklenic jen proto, že byl ožralej a taky se tak cítil. Ne že by na tom vůbec záleželo: vyhazovačovi bylo jedno, jestli si Ian vybíjí své frustrace, vytváří auru umělce nebo co. Viděl jen pitomce, který rozkopává rozbitý sklo. Přihřítel se, popadl ho za zátylek, odtáhl ke dveřím a vyhodil ven.

Paráda. Někdo nám to přišel oznámit. Takže místo toho, abychom šli na pódium, museli jsme my tři jít ke dveřím a prosit vyhazovače, aby Iana pustil zpátky.

On na to odpověděl: „Nasrat, je to idiot, kterej tady kope do rozbitýho skla...“ A my na to: „Jasně, ale ten idiot je náš zpěvák, kámo – je to zpěvák naší kapely – musíš ho pustit zpátky. No tak, kámo...“

Nakonec, po dlouhém uprošování, vyhazovač povolil a pustil Iana zpátky. Konečně jsme se dostali na pódium, asi o dvacet minut později, podívali se do davu – pokud se to tak dá nazvat – a tam byli úplně vpředu všichni moji kámoši a pokřikovali na mě: „Čááááú, Hoooky. Jak to de, Hooky?“ Culili se na mě a zdvihali palce. Pomyslel jsem si, že je fajn, že se ukázali, ale ty úsměvy a palce si mohli odpustit. My v Joy Division jsme byli velice vážní. Spíš jsme preferovali mračení se.

Mezitím mi Barney dával kapky: „Ti tvoji kámoši by se mohli trochu chovat.“ A Ian, ten drzej hajzl, mu přitakával.

Pak Ian ohlásil: „Tak jsme tady. My jsme Joy Division a tohle je ... Exercise One.“ A já zaujal pózu se svou skvělou novou kytarou Hondo II a praštil jsem do první noty první písničky, což bylo E.

Akorát že místo první noty z Exercise One se ozvalo jen hlasitý *boing* a všichni se otočili na mě.

Do hajzlu! Struna vyskočila z kytary. Zasunul jsem ji zpátky přes nultý pražec, až zapadla do otvoru a praštil do ní znovu.

Boing.

Znovu vyskočila.

Kurva, kurva, kurva drát!

Bylo to nějaká chyba na kytáře, vážně. Musel jsem ji při hře přidržovat palcem a prstem. Když už jsem začal chytat ten grif, podíval jsem se do publika a viděl Alexe Parkera, což byl můj velmi dobrý kamarád, jak se najednou začal prát se svým bráchou Ianem.

Jen klídek, pomyslel jsem si, *ostatní je srovnaj*. Jasně, hromada lidí z Flemish Weaver se přihnala, aby je od sebe roztrhla. Ale padlo několik dalších ran, kdosi šel k zemi, a místo aby rvačka skončila, nabývala na objemu a postupně eskalovala tak, že se prali *všichni* moji kamarádi, zkrátka obrovská změt pěstí. Převalovali se před námi tam a zpátky jako obří koule, zatímco my jsme stále hráli. Můj Bože! Zbytek kapely se koukal na ně a potom na mě, a jak se před námi valila ta velká koule rváčů, probodávali mě pohledem Samozřejmě, že ten vyhazovač, co předtím vyhodil Iana, nebyl nikde k nalezení. Rvačka tak byla ponechána svému osudu a my jsme prostě hráli. Ztuhlí jak vemena, ale hráli jsme dál.

Jenže pak to vyvrcholilo. Zbytek publika se vyrojil dopředu, vrhli se na moje kámoše a začali je mlátit. Což mě samozřejmě vytočilo. Takže jsem tyhle vetřelce začal z pódia kopat do hlav.

„Co kopeš mýho kámoše, ty zmrde!“

„Hele, vykašlete se na to.“

„Zasraný liverpudliáni!“

A tak jsem je tam kopal do hlav, snažil se hrát Exercise One a ještě jsem musel držet strunu. Zbytek kapely byl nasranej, že jsem přitáhl svoje kámoše.

Do prdele!

Nakonec se objevil vyhazovač. Měl sebou pár kámošů a začali rozbíjet hlavy. Nejdřív vykopali ty z Flemish Weaver a pak ty z Liverpoolu. A tak jsme dohrávali svůj koncert pro prázdný sál, já se svojí strunou a Ian, Barney a Steve, který se na mě dívali, jako by mě chtěli zaškrtit. Bylo to příšerný, absolutně, kurevsky hrozný. Byl to první koncert jako Joy Division a my pak neměli další celý dva měsíce, což nám připadalo jako fakt hodně dlouho. Jak říkám, rozhodně ta nejhorší věc na světě.

Co jsme ale tehdy mohli tušit, že jo?!

1

WHLED

Tohle jsme měli celých sedmnáct dní: kuře a hranolky

Narodil jsem se někdy ve čtyři odpoledne v nemocnici Hope v Salfordu, 13. února 1956 – a ne, nebyl to pátek třináctýho, bylo to pondělí.

Matka: Irene Actonová. Byla tvrdohlavá, zarputilá a měla železnou vůli. Jinými slovy typická matka ze severní Anglie. Otec: John (Jack) Woodhead. Pracoval jako řidič pro sklárny Frederick Hampson v Salfordu. Jejich sídlo zůstalo jako jedno z mála stát, když se městská rada v sedmdesátých letech rozhodla Salford srovnat se zemí a vybudovat jej úplně od píky. Pořád kolem něj jezdím.

Moje první vzpomínka je, jak sedím v kočárku na mole v Blackpoolu a někdo mě krmí hranolky. Nejspíš to byla teta Jean. Nedlouho poté se moji rodiče rozešli a zažádali o rozvod. Jako důvod byla uvedena *krutost vůči podavatelům* – mojí matce. Samozřejmě ji mlátil. Byl to tehdy takový salfordský zvyk, že se chlap nalil a pak zmlátil manželku. Ale poslední kapkou bylo to, že si našel jinou. Matka ho za to nenáviděla. Nenáviděla ho až do své smrti. A i když pak potkala Billa, vzala si ho a byli spolu dalších čtyřicet let – *čtyřicet let* – stejně mého otce nenáviděla, dokonce i po jeho smrti. Nechtěla o něm ani slyšet. Taková to byla žena.

Potom, co se rozešli, šli jsme já, matka a můj mladší brácha Chris, bydlet k babičce. Jakmile matka splatila koberec do naší haly ve starém domě, protože nevěřila, že by to zaplatil Jack (nechtěla, aby si naši věřitelé mysleli, že je nespolehlivá – bylo to velice hrdá žena), žili jsme nějakou dobu docela normálním životem dělnický rozvedený rodiny – dva pokoje v patře, dva v přízemí, venkovní záchod a díra na uhlí. Žili jsme v Jane Street v Langworthy v nádherným, starým a špinavým Salfordu. Když jsem o mnoho let později viděl film *Control*, ani jsem si nevšiml, že je černobílý, protože přesně takhle vypadalo moje dětství: temný, hnědý a se smogem barvy vlhký krabice. A takhle tehdy vypadal celý Manchester.

Jako děti jsme neměly jiný povyražení, než se potulovat po okolí, kopat do plechovky nebo strkat špejle od lízátko do horkého asfaltu. Naším hřištěm byl celý Salford. Ráno nás pustili ven a doma jsme měli být na čaj. Pamatuju se, že jsem se párkrát ztratil a domů mě dovedli policajti. Poprvý jsme dostali nějaký dárky – bylo to na Vánoce –, když se k nám připojil Bill. To mi bylo nějakých pět. Dvořil se naší mámě, takže mě a Chrise zahrnoval dárky. Pamatuji se, jak jsem ráno o Vánocích přišel a byly tam dárky, nic takového jsem do té doby

neviděl. Mě i bráchovi koupil šlapací auto a k tomu ještě spoustu dalších věcí. O těchto Vánocích nás zkazil až do morku kostí – poprvý a naposledy. Pak už jsme zase dostávali jen pomeranče a ořechy.

Bill se jmenoval Ernest William Hook. Myslel jsem si, že byl svobodný, když potkal naši mámu, ale o mnoho let později jsem se dozvěděl, že už předtím byl ženatý a měl dvě dcery. Zjistil jsem to jednou odpoledne po zápase – hráli samozřejmě United. Vždycky jsem si koupil program a vzal si jej k Billovu otci, dědovi Hookovi. Byl to takový starší, ale super chlápek, který míval na salfordském tržišti se svou ženou stánek s oblečením z druhý ruky. Po její smrti žil na předměstí. Na policiče měl fotku se dvěma dívkami. Nevinně jsem se ho zeptal...

„Kdo to je, dědo?“

„Druhá rodina tvýho táty,“ odpověděl. Ještě dnes mi přijde divný, že se o nich u nás nemluvalo.

Na začátku, když si Bill namlouval naší mámu, tak se k nám choval opravdu pěkně. S bráchou jsme mu jedno odpoledne nalili šálek čaje do nádrže na benzín (nejspíš jsme na něho žárlili, protože jsme byli zvyklí mít mámu pro sebe) a on nám nedal ani výprask! Jenom nám vynadal. Ale během let nám začalo dávat smysl, proč má někde skrytou/ignorovanou rodinu, protože s ním začalo být docela trápení. Občas dokázal být pořádný pitomec, zvlášť o Vánocích. Měl jednu průpovídku: „Pokud mám problém já, máme problém všichni.“ A myslel to vážně. Sám to dnes používám, abych naštvál svoje děti.

Jednou z jeho mála výhod byly peníze. Byl velice schopný opravář. Znáte ty přístroje na vyfukování skla, na kterých se vyrábějí sklenice a zavařovačky a podobně? Jeho práce bylo je opravovat a cestoval kvůli tomu po celém světě: Singapur, Indie, Karibik – byl to zkušený cestovatel a jediný člověk v naší ulici, který měl auto – Riley RMB, 2,5 litrový čtyřdveřák, do kterého jsme nalili ten čaj. Taky nám koupil televizi, která byla – opět – jediná v naší ulici. Lidi u nás stáli frontu, aby se na ni mohli podívat, a my byli najednou populární. To je další z mých raných vzpomínek: já a Chris se plížíme, poté, co jsme byli uloženi do postelí, na vrchol schodiště a posloucháme *Coronation Street*.

Nastoupil jsem do školy Stowell Memorial a miloval to tam. Byl jsem šťastný. Máma a Bill se vzali – ten den jsme zůstali s babičkou doma – a krátce potom nám bylo oznámeno, že Billovi nabídli novou práci. A tak jsme se stěhovali. Firma se jmenovala Jamaica Glassworks a přesně tam jsme zamířili: stěhovali jsme se na Jamajku.

To bylo v roce 1962. Bill odcestoval napřed a o pár dnů později jsme jeli já, máma a Chris a všechny naše světský propriety do Southamptonu. Já k sobě tiskl pytlík s vojáčky. V přístavu nás přivítala obrovská bouře a kvůli špatnému počasí nám museli spustit provaz do člunu a vytáhnout nás na něm. Byli jsme úplně ztuhlí strachy z obřích vln, hluku motorů a z námořníků, který na nás křičeli, jak nás tahali na palubu lodi. Když přišla řada na mě, plastový pytlík

se roztrhl a moji vojáčky se vysypali do rozbourěného moře. V ruce mi zůstal jen ten rozedraný pytlík.

A pak ta samotná plavba. Můj Bože!

Měli byste vědět, že moje matka je ten nejkonzervativnější strážník, jakýho si dokážete představit. Sotva dokázala pozírat něco, co pocházelo jižně od Salfordu. Takže když jsme skončili na italském zaoceánském parniku, který směřoval na Jamajku, byla úplně vyděšená, protože tam měli jen jednu věc, kterou mohla pozírat. Což znamenalo, že měli jen jednu věc, kterou jsme mohli jíst já a brácha: kuře a hranolky. Sranda je, že tohle jídlo pořád miluju – suchý, s trochou soli a spoustou pepře –, ačkoli Bůh ví proč, protože si vždycky vzpomenu na naši plavbu. A tohle jsme měli celých sedmnáct dní: kuře a hranolky. Při dětský večeři jsme sledovaly, jak na palubě dělají ledový sochy a jak připravují obrovský zákusky pro pozdější posezení dospělých. Máma nám tvrdila, že si nesmíme žádný zákusek dát, protože jsou špinavý.

Chrisovi tehdy byly tři. Byl to kříkloun, žádný spáček, a mám pocit, že prokřičel celou cestu do Západní Indie. Byli jsme kvůli tomu značně neoblíbení – zvláště během odpoledne, kdy si chtěl každý zdřímnout na palubě. Vrcholem všeho bylo, že jsme všichni trpěli mořskou nemocí a sotva jsme vycházeli z kajuty – kromě jedny památný výjimky, kdy jsem běžel chodbou, upadl a rozbil si nos. Krev stříkala všude kolem. Na druhou stranu jsme měli zastávky na několika úžasných místech – v Bilbau, na Madeiře, na Kanárských ostrovech a na Trinidadu. Ale stejně jsme nikde nejedli a vždycky si došli zpět na palubu a dali si prověřený kuře a hranolky. Cesta se zdála být nekonečná, ale – kromě toho, že při kotvení Chris málem spadl přes palubu, protože na molu viděl Billa – jsme dorazili živi a zdraví.

Na Jamajce nás ubytovali v pronajatým, samostatně stojícím bungalovu, který měl tři ložnice a záchod uvnitř domu – to bylo první místo, kde jsem do té doby žil, který mělo záchod uvnitř. A všechny podlahy byly z mramoru. Jednoho dne k našim dveřím přišli dva černoši a ptali se, zda mohou sesbírat mízu z našich lagenárií, a na oplátku že nám vyrobí maracas. Ty správný maracas se vyrábí právě z plodů lagenárií – vydlabe se vnitřek, dovnitř se dají nějaký kameny a je to. Máma jim odpověděla: „Jasně, proč ne.“ Tihle chlápci nařízli kůru, shodili všechny plody a udělali dva páry maracas – pro mě a pro brácha – a byli fuč.

A pak se rozpoutalo peklo. Ten strom musel být plný pavouků a tu noc vzali náš dům útokem. Byly jich určitě stovky. Byli obrovští a určitě jedovatí. Rozhodně žrali lidi. Bill pobíhal kolem dokola a pobíjel je, zatímco já, máma a Chris jsme stáli na stole a křičeli. Pak jsme si probili cestu do ložnice, v níž Bill zabíjel botou všechny pavouky, který se k nám snažili dostat pode dveřmi, a my tam stáli a kvíleli. Nedělám si srandu! Bylo to jako v hororu. Jen si na to vzpomenu a naskočí mi husí kůže. Doteď nenávidím pavouky. Pevnost Boyard pro mě rozhodně není (i když mi loni nabídli účinkování).

Nedlouho potom jsme se přestěhovali na Phoenix Avenue 31 v Kingstonu, což byl taky samostatně stojící bungalov s fantastickými, nádhernými pozemky, na kterých rostly ananasy. I tenhle bungalov měl záchod uvnitř, ještě krásnější mramorový podlahy, a dokonce i služebnictvo. Poslali nás do soukromé školy Surbiton Preparatory, která byla děsivá. Učitelé na nás křičeli a museli jsme se učit psát a hláskovat, což se v Salfordu, když vám bylo šest, nedělalo. Ale brzy jsme si zvykli, výhodnou navíc bylo, že odpoledne bylo na učení příliš horko, a tak jsme končili o půl třetí. Celkově vzato to mohly být idylické časy, až na to, že se to tehdy začalo trochu srát: za první mezi mámou a Billem a za druhý na Jamajce, kdy místní začínali mít dost toho, že všechny obchody jsou v rukou bílých a Číňanů, a začali je vyhazovat – obchody brali útokem, vyhodili majitele a obsadili to tam. V tu samou dobu přepadli a vykradli spoustu domů, lidi byli okrádáni na ulici a v Kingstonu, nedaleko od místa, kde jsme bydleli, vypukly nepokoje. Ve vzduchu viselo nebezpečí. Na ulici jste mohli vidět policajty, jak se snaží vymlátit ze zlodějí duši. Pronásledovali je, a když je chytli, sedli si na ně a pažbami pistolí jim dávali strašnej kouř.

Bill přestal chodit domů. Spoustu času trávil popíjením v klubu ve sklárně, kam po směně chodil. K nám se choval jako kunda, ale s každým jiným byl ten nejlepší kamarád. A byl jedním z mála bělochů, který se v práci přátelili s černými. Nejdřív šel popíjet s bílými, a pak pokračoval s černými. Hádám, že proto byl náš dům jediný v ulici, který nikdy nevykradli. V noci máma seděla na verandě s bednou piva Red Stripe a čekala, až Bill přijde domů. Byla stále opilejší a naštvanější, a když konečně přijel domů, křičeli na sebe. S bráchou jsme se obvykle krčili za gaučem a já si přál, aby Bill chéípl. Oni se mezitím honili po domě, řvali na sebe a všechno rozbíjeli na cimprcampr. Potom ji začal bít, načež ona na něho zaútočila vysokým podpatkem a rozhodně mu vrátila všechno, co dostala. Když skončili, náš dům vypadal jako po bombovém útoku. Druhý den ráno to dala služka zase do pořádku a všechno bylo krásně uklizený a připravený pro další hádku.

Nic nemůže být dokonalý. To, že se máma s Billem mydlili, byla docela malá cena za to, že jsme tu měli fantastický počasí, luxusní dům, auto a peníze. Navíc máma pracovala pro Jamajský úřad pro turismus, takže jsme dostávali volný vstupenky do všech resortů a mohli se poflakovat po sportovních klubech. Pamatujete si, jak jsem říkal, že život v Salfordu byl černobílý? Tak na Jamajce byl rozhodně barevný.

Takže, co jsme udělali? Vrátili jsme se do Salfordu.

Mámě se stýskalo. To byl ten problém. Nesnášela místní jídlo a chyběly jí matka a sestra. A proto, když mělo dojít k prodloužení Billovy smlouvy, přesvědčila ho, abychom se odstěhovali zpět do Salfordu, což se určitě stalo předmětem mnoha velkých hádek, protože on chtěl samozřejmě zůstat na Jamajce. Taky se něco proslýchalo o nějaký Američance. Vzpomínám si, jak mě jednou v noci opilá máma strčila do našeho modrého Fordu Prefect a vyrazila

je oba zabít s kuchyňským nožem v ruce. Problém byl, že neuměla řídit – a navíc, nevím, jestli jste někdy zkoušeli naučit řídit s kuchyňským nožem v jedné ruce a cigaretou ve druhé, ale je to docela těžký. Přískoky jsme projeli několik křižovatek, pak si to máma našťestí rozmyslela a přískoky jsme se zase dostali domů. Ještě teď se divím, proč s sebou nikdy nebrala Chrise. Měl štěstí, parchant.

Když přišlo na stěhování, prosadila si svou (a protože znám svou mámu, je mi jasné, že vůbec nebylo pochyb o výsledku) a Bill se podvolil. Nejspíš si myslel, že stejně snadno najde dobrou práci v Manchesteru. V okolí byla spousta skláren a stejně měli ušetřeno dost díky práci na Jamajce, takže jsme na tom byli finančně docela dobře.

Tedy byli bychom, nebýt toho, že v den, kdy jsme měli letět domů (poprvé jsem měl letět letadlem), nás navštívili dva policajti a inspektor z berňáku, který tvrdili, že Bill nezaplatil daně. Věděli, že má u sebe peníze, protože si je vybral z banky, aby se s nimi vrátil, a nechtěli nás nechat odletět, dokud jim nezaplatí. Tihle chlápci z něho nakonec vymáčkli úplně všechny úspory a domů jsme se vrátili bez peněz.

To bylo v létě 1966. Bylo mi deset. Všichni kolem šíleli, protože Anglie vyhrála mistrovství světa ve fotbale, a my jsme vrátili z Jamajky, z našeho luxusního domu s mramorovými podlahami, záchody v bytě a služkami a nastěhovali jsme se do salfordského „dva v patře, dva v přízemí“ s venkovním záchodem a dost nešťastným otčímem, který už nikdy nesehnal práci ve sklárnách a který kvůli tomu byl, jak šla léta, stále zahořklejší.

Na chvíli jsme se nastěhovali zpátky k babičce, ale brzy jsme se přestěhovali do čtvrti Ordsall, která ležela jen o kousek dál, do Rothwell Street 32, hned vedle vchodu do parku. Zaplatili jsme za to kolem 300 liber. Nastoupil jsem na základku Regent Road, smíšený školy, kde moje teta Jean pracovala v jídelně. To bylo super nejen proto, že jsem dostával tuny pudinku, ale i proto, že jako navrátilce z Jamajky jsem byl něco jako outsider a potřeboval jsem všechny spojení, který byli po ruce. Na Jamajce byly děti daleko přede mnou a já je musel dohonit. Což znamenalo, že jsem byl o míle napřed proti dětem ze Salfordu. Teď jsem sklízel úspěchy díky svému rukopisu. To bylo super a v tomhle jsem mohl být v klidu. V Regent Road jsem se měl docela dobře. Zase jsem měl k dispozici celý Salford a kromě pár narážek na můj velký nos a odzbrojující stydlivost, když došlo na děvčata, jsem si to užíval.

Jsem si jistý, že to byl důvod, proč jsem udělal závěrečný zkoušky – ve srovnání s ostatními jsem měl dost dobrý vzdělání a v té době jste museli být hodně chytrí, abyste se dostali na gymnázium. Tehdy to chodilo tak, že když jste neudělali závěrečný zkoušky, pokračovali jste na druhý stupeň, kam se dostali ti nejtupější, nebo na technický obor, pokud jste byli někde ve středu. A když jste byli chytrí, tak jste šli na gymnázium. Kdybych neměl tu zmiňovanou výhodu, nikdy bych se na tak dobrou školu nedostal.

Šel jsem na Salfordský gymnázium. Tam jsem potkal Barneyho Dickina (ze kterého se stal Sumner). Nakonec jsme spolu dali dohromady Joy Division, a potom i New Order. Jamajce tak můžu poděkovat za celoživotní lásku ke kuřeti s hranolky a celoživotní strach z pavouků – ale s komickou nadsázkou i za svou hudební kariéru. Jak moc jiná by byla, kdybych tam zůstal? Nosil bych dredy a hrál reggae?

Kluka ze Salfordu dostaneš, ale Salford z kluka nikdy

Barneyho jsem potkal v prváku na salfordském gymnáziu. I dnes ho ještě žere, když mu občas řeknu Barney.

„Seš jedinej člověk na celým posraným světě, kterej mi říká Barney. Všichni ostatní mi říkaj Bernarde,“ mektá. Ale na škole mu obvykle říkali Troska Barney – to se dokonce objevilo v jedný z prvních recenzí na Joy Division – a jeho příjmení je Dickin (zastrčený péro, pozn. překladatele), takže i kvůli tomu si z něho dělali srandu, jak si určitě dokážete představit. Po škole si je změnil na Sumner.

S Barneyem jsme ale nechodili do stejné třídy. Dokonce jsme ani nebyli ve stejné budově. Já byl v Lancasteru a on v Gloucesteru, další dvě budovy se jmenovaly Warwick a York. Měli jsme spolu několik hodin, ale ne moc. Moje první vzpomínka na něho se vztahuje k okamžiku, kdy jsem stál před tělocvičnou a on se zrovna blížil, prohodil jsem: „V pohodě?“ a on na to: „V pohodě.“ A to bylo všechno, to bylo poprvé, kdy jsme spolu měli nějaký kontakt. Nic nenaznačovalo, že bychom spolu měli tak či onak strávit zbytek života a změnit svět hudby, ne jednou, ale hned dvakrát. Tehdy jsme se ani neskamarádili, to přišlo až ve třetáku, kdy se z nás obou stali skinheadi.

A taky dvojka pěkných raubířů. Pořád v nějakým průšvihů. Nerad to přiznávám, ale byl jsem tak trochu tyran. Prostě přišel rozkaz a vy jste se ho museli držet. Myslím, že jsem nebyl ten nejhorší – a zdaleka jsem do toho nešel pokaždé – ale držel jsem s partou a tohle chování se na mě prostě přeneslo – stavovská čest, jak se říká – a to udělalo svý. U nás všech. A navíc jsem byl zloděj. A jakej!

Tam, kde jsem žil, bylo docela normální, že se kradlo, protože jsme prakticky nic neměli. Ne, že bych se tím chtěl omlouvat. Třeba moje máma byla ten nepoctivější člověk na světě – jednou našla na King Street desetilibrovku a dvě hodiny tam stála a čekala, zda se pro ni někdo nevrátí. A rozhodně nehodlám tvrdit, že jsem začal krást, protože jsem měl od rodičů málo lásky. To tehdy neměl nikdo. Ale tak to bylo. Byl jsem jedním z nich. Zloděj.

Mnohokrát mě při tom chytili. Vždycky jsem od policajtů dostal nakládačku. Když vás tehdy přistihli při nějaký drobný krádeži v obchodě, dali vám policajti na budku – a víckrát jste to neudělali. Tedy samozřejmě udělali, ale víte, co tím myslím – nemuseli jste jít k soudu a podobný pitomosti. Policajti z vás obvykle vymlátí duši. Dnes jsou jako jehňátka, že? Škoda slov.

Pamatuju se, jak jsme se jednou vloupali do kanceláře bookmakerů, což – dřív než tuhle knihu znechuceně odhodíte – nebylo nic tak strašného. Rozhodně jsme tam nevpadli s brokovnicemi a punčochami přes hlavu, nikdy jsme nic takového neprovedli, nikdy jsme nepoužívali násilí – koneckonců, bylo nám tehdy třináct. Salford právě procházel velkou proměnou. Všechny domy se vyklízeli a v Salfordu jste našli spoustu poničených domů a nevyužitých ploch, který byly pozůstatkem válečného bombardování. Byla tam jedna řada prázdných domů, na jejímž konci byly bookmakerský kanceláře (nebo sázkový, chcete-li). Já a moji kámoši jsme si sehnali nářadí a prorazili jsme zeď. To nám trvalo asi týden, protože jsme odstraňovali jednu cihlu po druhý, abychom udělali dost velký otvor, kterým bychom se protáhli. Ale nevadilo nám to, protože jsme stejně neměli nic jiného na práci. Byli jsme znudění k smrti a pro trochu vzrušení bychom udělali cokoli. Už jsme měli dost zapalování hranic a blbnutí v prázdných domech. Takže jsme strávili asi týden tím, že jsme se prokopávali zdí. Pak jsme se skrz ni protáhli – jen abychom zjistili, že ta kancelář je víceméně prázdná. O něco později jsme stáli ve dveřích dalšího obchůdku a jen jsme tak blbli, když se na nás vyřítla policie. Rozutekli jsme se a oni nás začali honit. Běžel jsem zadní uličkou a shazoval popelnice, o který vzápětí policajti zakopávali. Ale když jsem z uličky vyběhl na opačném konci, další policajt mi podrazil nohy a já se pár metrů proletěl. Sebral mě, hodil do dodávky a vymlátil ze mě duši, vzal mě na stanici a vymlátil ze mě duši podruhé. Myslím, že jsem se tehdy přiznal ke všem zločinům, který se tu noc v Salfordu odehrály. A pak jsem dostal ještě nakládačku od mámy, která musela přijít a vyzvednout mě. Au!

Vyloupili jsme sklad Canada Dry. Protáhli jsme se v noci do továrny otevřeným oknem a ztopili hromadu zboží. Druhý den jsem šel do školy s plechovkami coly a limonády a prodával jednu po pěti pencích. Pak jsem každého zval na večeri. I obchody jsme vykrádali. Tehdy měli lidi obchody ve svém domě – vešli jste dovnitř, zacinkal zvonek a ze zadního pokoje se do obchůdku přišoural nějaký stařík nebo stařenka. A než se objevili, polovina zboží zmizela. Pak jsem to prodával ve škole. „Koláče, sušenky. Co byste chtěli? Pera? Mám v zásobě stovky per.“

A víte co? Stejně to fungovalo, když jsme měli kapelu. Jen se ukázalo, že můžete dostat kluka ze Salfordu, ale Salford z kluka nikdy, protože jsme strašně kradli, i když jsme měli Joy Division a New Order. Hráli jsme na nádherných místech, kde se v zákulisí povalovala spousta krásných věcí – a my to všechno kradli. Dnes máte kapely jako Happy Mondays nebo Oasis (když začínali), který měli pověst raubířů, jenže oni vzešli ze stejného prostředí jako my: zlodějící z dělnické třídy. Nikdy jsi nic neměl, tak sis to bral. A stejně to fungovalo s muzikou: někde si musel začít. Rozdíl byl v tom, že nikdo podobný chování nečekal od členů Joy Division nebo New Order, protože jsme měli umělecko-intelektuální image. Tu si dnes schovávám jen do hotelů.

Zpátky na školu. Zlodějský období trvalo jen několik let, přesně do té doby, než jsem se začal zajímat o děvčata. Mezitím se ze mě a Barneyho stali kámoši. Byla s ním sranda. Měl takový severský, zvrácený smysl pro humor a rád ostatním prováděl kanadský žertíky (který jsem nesnášel, jak sami zjistíte) a dohromady jsme byli povedená dvojka. Jak už jsem říkal, oba jsme tehdy byli skinheadi a přátelili jsme se se školními tvrdáky. Jeho nejlepší kámoš, nějaký Baz Benson, byl největší rváč na naší škole a můj nejlepší kámoš z Regent Road, Dave Ward byl největší rváč z polytechniky, která byla hned naproti hřišti naší školy. Brali ostatním peníze a kupovali si za ně blbosti, každou chvíli se prali, terorizovali učitele a podobně. Nikdy jsme nedělali své úkoly. Nasrat, sebrali jsme je šprtům, dali jim pár facek a opsali si je v šatnách.

Do školy jsme se s Barneyem vrátili o spoustu let později. Dělal jsem článek pro *NME* a fotograf pořád říkal, jak by bylo super, kdybychom udělali pár fotek v naší staré škole. Řekli jsme jen: „Jasně, kámo“, vyzvedli jsme ho a zajeli na salfordský gymnázium. Z nějakýho důvodu to ale pořádně nezařídil, nejspíš se dovolal nějaký uklízeče a jejich rozhovor probíhal asi takhle: „Jaká kapela? No Order? A sou vůbec známý? 'Blue Monday'? Tu sem nikdá neslyšela. No ale klidně je sem přiveďte.“

Tak jsme tam s Barneyem dorazili, v kožených bundách a motorkářských botách – to bylo někdy v roce 1982 nebo 1983, takže jsme měli ještě docela punkovou image. Ale nakolik jsme vypadali divně, nebylo to nic proti tomu, jak divně jsme se cítili, když jsme přijížděli k vratům naší staré školy. V té době to už byla všeobecná střední škola, ale jinak se vůbec nezměnila: stále to byly ty samé budovy z šedesátých let, stále měli ve vitrínách ty starý poháry za vítězství v různých soutěžích, dřevěný obložení a fotky všech prefektů na stěnách. Co nás dostalo, byl fakt, že všechno vypadalo stejně, jen mnohem menší. My si říkali: „No do prdele, to je mazec, bejt zpátky.“ Dokonce to tam i stejně smrdělo.

Přišli jsme k ředitelně a ten chlapík z *NME* oznámil sekretářce, „Dobrý den, jsem tady s Peterem Hookem a Bernardem Sumnerem z úspěšné kapely New Order, kteří studovali na téhle škole. Jen jsme se chtěli zeptat, jestli by bylo možné udělat s nimi několik fotek ve vstupní hale pro *New Musical Express*, největší hudební noviny v Anglii.“

Byla docela fajn, vlastně jí to celkem i vzrušilo, a řekla: „Kdybyste chvíli počkali, zeptám se ředitele.“ A zmizela do jeho pracovny. A pak jsme najednou uslyšeli: „Cože? Ty dva hajzlové!“ Pak se rozletěly dveře a z nich vyrazil náš bývalý učitel zeměpisu Dave Cain, který se mezitím stal ředitelem, a spustil na nás: „Vy dva zmrdi!“

Bože – dělali jsme mu ze života peklo.

„Vypadněte!“ křičel na nás. „Vypadněte, vy dvě kundy!“

A víte co? Najednou z nás zase byli školáčky. Bylo to jako vrátit se zpátky v čase. V mžiku jsme odtamtud zmizeli, se staženým ocasem mezi nohama,

a starými dřevěnými chodbami se ozývat dupot našich bot. Fakt si nic nevy-
mýšlím: museli jsme utéct pryč ze školních pozemků a pořád jsme se hystericky
smáli. Vyhodil nás náš bývalý učitel zeměpisu.

Ale nechtěli jsme se jen tak vzdát, počkali jsme, až bude čistý vzduch a při-
plížili jsme se zpět. Chlapík z *NME* začínal být nervózní, protože potřeboval
udělat ty fotky. Před školou byla tabule s názvem školy. Fotograf si myslel,
že by vypadala dobře, takže nás každého postavil na jednu stranu a začal se
chystat na focení. Ale ředitel musel dávat pozor, protože jsme najednou uslyše-
li: „Hej, vy! Myslím, že sem vám jasně řek, vy zmrdi, abyste vodsud vyjebali!“

Zase se na nás vyřítíl a my zase vzali nohy na ramena. Ten chlápek z *NME*
tam stál, foťák namířenej na ceduli, ale my byli v trapu, takže pořád nemohl
udělat tu fotku, kterou chtěl. Stihl jediný snímek, který mám ještě někde
schovaný. Nakonec jsme udělali pořádný focení kousek od Barneyho bývalého
bytu v Greengate v Broughtonu.

Každopádně těsně předtím, než jsem v roce 1973 odešel ze školy, mě poslali
ke školnímu poradci pro výběr zaměstnání, který se mě zeptal: „Tak, co bys
chtěl dělat?“

„Chtěl bych být v kapele.“ Myslím, že jsem den předtím byl na koncertě Led
Zeppelin nebo něčeho podobného...

Obrátil oči v sloup, natáhl se přes katedru a vrazil mi pohlavek. Pak se
zeptal, zatímco já si drbal postižený místo: „Chceš si ušpinit ruce, nebo ne?“

Já na to: „No, radši ne.“

„Dobře,“ povzdechl si. „Očividně tedy chceš pracovat někde v kanceláři.
Máme tady radnici v Salfordu a radnici v Manchesteru. Kterou si vybereš?“

Žil jsem v Salfordu, tak jsem šel na pohovor na radnici v Salfordu. Tady je
nutno připomenout, že jsem byl na škole neskutečný dacan – vůbec jsem se
neučil a jedinou zkoušku, kterou byl s to udělat, byla angličtina. Takže když
se mě chlápek na pohovoru zeptal: „Uděláte všechny zkoušky?“, opáčil jsem:
„Ne, vlastně ne. Myslím, že udělám jednu nebo dvě, když budu mít štěstí, ale
nemyslím, že bych udělal ostatní.“

„Jasně, tak vypadni, ty pitomče,“ řekl a vyhodil mě.

Takže jsem šel na radnici v Manchesteru, kde se mě zeptali: „Uděláte všech-
ny zkoušky?“

A já na to: „Samozřejmě. Udělám je všechny. Šest mám jistých. Bez pro-
blému.“

A oni na to: „Dobře, tak je ta práce vaše.“

Zatraceně, to bylo snadný!

Jenže zkoušku z angličtiny jsem udělal s odřenýma ušima a to bylo všechno.
Dokonce jsem neuspěl ani v technickém kreslení, což byl můj oblíbený předmět.
Učitel, kterému jsme říkali Košiček, takový správně potrhlý a roztřesený mu-
žiček, si neuvědomil, že máme dostat dva papíry, a ten druhý nám dal těsně
předtím, než vypršel čas. Když jsme protestovali, řekl jen: „Smůla.“ Barney

dělal zkoušku z umění. Říkalo se, že pokud budete při smyslech, umění dáte, takže složil dvě zkoušky – z angličtiny a umění – a já jen jednu, protože jsem nestudoval umění. Byl z toho další střípek v našem vzájemném souperení.

Už jsem kdysi jednu práci měl. Když mi bylo čtrnáct, teta Jean mi zařídila brigádu, při které jsem uklízel kanceláře v Quay House v Manchesteru. Pracoval jsem pro společnost Whipplean a zakrátko mě následovala celá řada kamarádů. Byla to cenná část našeho vzdělání, pracovat se všemi těmi zkušenými ženskými – teta Jean dokonce měla i tu pochybnou čest být první ženou, kterou jsem kdy slyšel klít. Byla to skvělá práce. Dostával jsem 1,75 libry týdně za deset hodin práce, což bohatě stačilo na to, abych byl dobře oháklý suedehead (odnož skinheadů, pozn. překladatele). Tahle práce na radnici v Manchesteru byla ovšem mým prvním opravdovým zaměstnáním. Dostával jsem 8 liber týdně. Přidělili mi místnost 234, kde jsem pracoval pod vedením staršího chlapíka, pana Wilsona, který celý den kouřil fajfku. Je to docela ironie, když člověk uváží, jakou roli měl hrát v mém životě jiný pan Wilson.

„Co bych měl dělat, pane Wilson?“ zeptal jsem se.

Zabafal z fajfky a odpověděl: „Jen sed na svý židli a neruš mě, Petere.“

A přesně to jsem dělal. Seděl jsem na židli a nedělal nic, nerušil jsem pana Wilsona.

V době, kdy jsem pracoval na radnici, jsem měl jeden úžasný zážitek v Lesser Free Trade Hall – i když to bylo něco jinýho, než si nejspíš myslíte. Bylo to ten večer, kdy jsme měli vánoční večírek a kolegové si ze mě celý týden utahovali, protože to byla první věc, kterou jsem měl na úřadě zařídit. Vymýšleli si šílený historky o tom, co se loni pokazilo. Mně bylo tehdy šestnáct. Po práci mě a několik dalších začínajících úředníků vzali do hospody a lili do nás pivo za pivem, až se mi začala točit hlava. Pamatuju si, jak jsme přijeli do pavilónu Lesser Free Trade na náš velký vánoční bufet, jakžtakž jsem sešel po schodech a zamířil do jednoho koutku, ale to bylo tak všechno. Byl jsem tak opilý, že jsem se tam zhroutil. Netuším, jak dlouho jsem tam ležel. Další, co si pamatuju, bylo, že mě kolegové nesli ven, vypadalo to trochu jako nějaký vikingský pohřeb, ale z nějakýho důvodu mě donesli jen na konec schodiště. Tam mě hodili na zem a já tam ležel na schodech s nohama nahore a zvracel, zatímco se kolem mě točilo schodiště. Pak jsem u svý hlavy začal postupně vnímat nějaký nohy a někdo se zeptal: „Kdo to je?“ A když jsem zaostřil, zjistil jsem, že je to starosta.

„No, to je Peter Hook z oddělení převodu nemovitostí,“ řekl nějaký úředník, pak pomohl starostovi a jeho ženě, aby mě překročili, vyhnuli se hromádce mých zvratků a mohli si dát svou vánoční večeři. Později mi dva kolegové pomohli domů.

„Kde bydlíš, synku?“ zeptal se mě jeden.

„Tady za rohem,“ zamumlal jsem a ti nebožáci mě táhli celou cestu až k nám do Ordsallu, hodinu cesty, protože jsem jim celou cestu říkal: „Tady za rohem...“